

# OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

**Ročník XXV.**

**Leden 2016**

**číslo 1**

Za tetou Slávou  
předtím než zemřela  
nezašel  
čas si nenašel

Nezastavil se nezašel  
A moje sestra jí  
pak k smrti dosloužila

Jedni bojují za lidská práva  
Ti druzí zatím  
ti svým bližním  
perou posraná prostěradla

*Ivan M. Jirous*

## Úvodem

Máme výhodu, že jsme do Nového roku vstoupili obohacení Adventem a křesťanským obsahem vánočních svátků. Pro nás je nejdůležitější, co si o nás myslí Bůh. Jeho se ptáme, jak se máme chovat. Papež František je krásnou osobností, je vzdělaný, moudrý, má životní zkušenosti a netouží po moci. Slouží s pozorností a úctou každému, nikoho neshazuje a nepmlouvá.

Němci se od války změnili. To, že si zvolili prezidentem bývalého pastora a už podruhé za kancléřku dceru pastora - oba z NDR - není projevem hlouposti. Kdo chce, vidí ten rozdíl mezi nimi a našimi politiky.

Ceníme si křesťanských hodnot. Písmo nás často uklidňuje: „Nebojte se“ a „nestarejte se příliš“. Máme osobnosti, od kterých se můžeme učit odvaze stavět se proti zlu, odvaze občanské i křesťanské už v době, kdy ještě nejde o život. Máme být připravení i pro případ střetu s mocí. Na kom jiném, než na nás starších, mají mladí vidět co je odpovědnost, co je bázeň před Bohem a co je síla křesťanské naděje? /v

## JMÉNA BOŽÍ

Malý Matyáš, 5 roků: Taťák říkal, že Bůh je, ale že to můžeme jen věřit. Nevíš, jestli „bucha“ někdo viděl? Odpověděl jsem, že Boha viděl jen Pán Ježíš. Debata pokračovala.

Uvědnomil jsem si, jak je slovo „Bůh“ abstraktní; navíc znevážené, zatížené, posmívané. Nic neříkající. Ve jménu Boha se i válčilo, nenávidělo, hádalo. Dnes navíc hledáme rozdíly mezi Bohem, Alláhem, Ádónáiem, Jehovah, Manitu - Velkým Duchem. Jsem proto vděčný evangelistovi Janovi, že dal Bohu jméno plné významu: LOGOS. O Vánocích jsme to dvakrát slyšeli; škoda, že jen o Vánocích (katolíci si to vlastně připomínají třikrát denně). V antice bylo slovo LOGOS plné hlubokého obsahu, třeba znamenalo „poznání“: slovem vyjadřujeme to, co poznáváme. LOGOS jako myšlenka: nemluvíme bezmyšlenkovitě. LOGOS jako idea: např. stvořit svět lidí! LOGOS: úmysl, plán, povel: budiž světlo! budiž člověk! LOGOS jako řád. Je logické růst, dospívat, logická je evoluce. Tillich: řád lidský (tragický), řád Boží (věčný, úžasný). Logika, to jsou zákony správného myšlení.

Možná nám to jednou někdo podá na úrovni. Zatím platí: díky Janovi, synu chudého rybáře z Galileje!

*Jan Rybář*

**P**okorná církev se nenaparuje mocí a velikášstvím. Pokora neoznačuje ochablou a malátnou osobu, která klopí oči. To není pokora, nýbrž divadlo! To je fingovaná pokora. Prvním krokem pokory je přiznání, že jsem hříšník. Nejsi-li schopný říci sám sobě, že jsi hříšník a že druzí jsou lepší než ty, nejsi pokorný. První krok pokorné církve je vědomí, že je hříšníci, a první krok je stejný pro nás všechny. Pokud někdo z nás má ve zvyku hledět na vady druhých a klábosit o nich, není pokorný, myslí si, že je soudcem druhých.

*František, biskup římský*

*V písni „Ó, duše má rozmilá“ Václava Karla Holana Rovenského, (1644-1718) hudebního skladatele a varhaníka se zpívá:*

Ó, duše má rozmilá,  
do Betléma pojďme,  
ctnostmi jsouc ozdobená  
děťátko hledejme.

Ježíše teď objímám,  
držím ustavičně,  
vždycky se s ním obírám,  
ó, když líbám věčně.

*(první a poslední sloka)*



## MODLITBA

Neprosím o zázrak, Pane, ale o sílu pro všední život. Nauč mne umění malých kroků. Učiň mne vynalézavým a schopným objevovat nové, učiň mne sebejistým ve správný čas. Obdaruj mne jemnocitem, abych dokázal odlišit prvořadé od druhořadého. Prosím o disciplínu, abych jen tak neproklouznul životem a své dny si rozumně rozdělil. Abych neprospal záblesky světla a vrcholy a abych si aspoň občas našel čas na umělecký zážitek. Dovol mi utvrdit se v tom, že snít o minulosti či budoucnosti mi nepomůže. Pomoz mi co nejlépe zvládnout to, co je nejbližší, pomoz mi pokládat právě prožívanou hodinu za tu nejdůležitější. Ochraň mne před naivní vírou, že v životě musí jít všechno hladce. Daruj mi střízlivé poznání, že těžkosti, porážky, neúspěchy a zklamání jsou přirozenou součástí života, že díky nim rosteme a dozráváme.

Připomínej mi, že srdce se často staví proti rozumu. Pošli mi v pravou chvíli někoho, kdo má odvahu povědět mi pravdu s láskou. Chléb každodenní dej mi pro tělo i duši, projev Tvoji lásky, přátelské echo a aspoň tu a tam náznak, že budu užitečný. Víím, že hodně problémů se řeší neděláním. Pomoz mi, abych dokázal čekat. Ať vždy nechám Tebe i ostatní domluvit. To nejdůležitější si člověk neřekne sám, to nejdůležitější mu bývá řečeno. Ty víš, jak moc potřebujeme přátelství. Stůj při mně, abych dorostl do této nejkrásnější, nejtěžší, nejriskantnější a nejněžnější záležitosti života. Vnučni mi pravou chvíli a pravé místo, kde můžu zanechat balíček dobra, slovy či beze slov.

Chraň mne před strachem, že bych mohl promarnit svůj život. Nedej mi to, co chci, ale to, co potřebuji. Nauč mne umění malých kroků!

*Antoine de Saint-Exupéry*

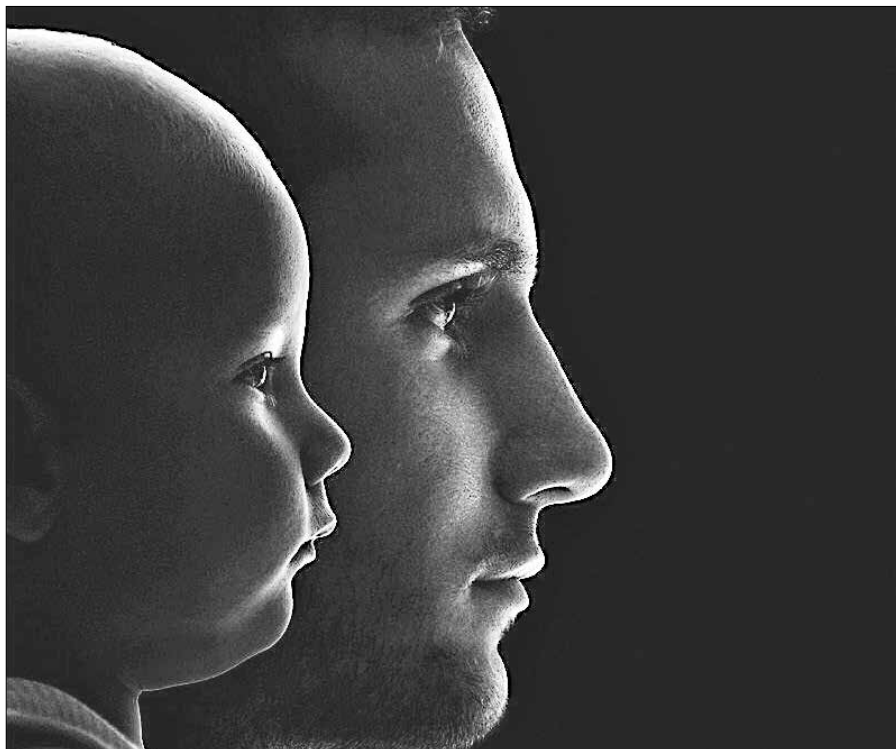
### JE TO NEBEZPEČNÉ ČTENÍ

*řekl František o Bibli k mladým*

*František napsal předmluvu ke zvláštnímu vydání Bible pro mládež. Připravili jej rakouští jezuité z Papežského biblického ústavu a univerzit z Bochumi a Innsbrucku ve spolupráci s mladými lidmi. Myšlenka vzešla od Thomase Södinga, profesora Nového zákona na univerzitě v Bochumi, který je členem Mezinárodní teologické komise. Cílem otce tří dětí bylo usnadnit přístup k Bibli a učinit ji přitažlivou pro mládež. Obsahuje výběr určitých teologických a duchovně významných pasáží, z každé biblické knihy přinejmenším jedna, aby vyniklo bohatství celého kánonu Písma. Kniha je na první pohled přitažlivá množstvím fotografií míst Svaté země a reprodukcí děl výtvarného umění. Z grafického hlediska je nejoriginálnějším prvkem komiksový průvodce spojující jako vodítko jednotlivé biblické texty od stvoření až po Apokalypsu.*

*Papež František ve své předmluvě napsal:*

„Moji drazí mladí přátelé, kdybyste viděli moji Bibli, možná by vás vů-



bec nezaujala. Řekli byste si: „Cože? Toto je papežova Bible? Ta stará a ohmataná kniha?“ Možná byste mi chtěli darovat novou, třeba za tisíc euro, ale nechtěl bych ji. Mám rád svoji starou Bibli, která mne provází celý život. Viděla moji radost, byla skropena mými slzami, je mým nedocenitelným pokladem. Z ní žiji a za nic na světě bych ji nedal pryč.

Bible pro mládež, kterou jste právě otevřeli, se mi moc líbí. Je živá, oplývá svědectvími svatých mladých, vyvolává chuť přečíst ji jedním dechem, od první do poslední stránky. A co potom? Potom ji schováte, zmizí v regálu knihovničky, možná se ocitne vzadu, ve třetí řadě a začne ji pokrývat prach. Až ji jednoho dne vaše děti prodají do antikvariátu. Ne, takto to nesmí být!

Chci vám říci jedno: ještě více než v počátcích církve jsou dnes křesťané pronásledováni. Z jakého důvodu? Jsou pronásledováni, protože nosí znamení kříže a dosvědčují Krista; jsou souzeni, protože mají Bibli. Je zřejmé, že Bible je kniha krajně nebezpečná, dokonce natolik riziková, že v určitých zemích je s tím, kdo Bibli vlastní, zacházeno tak, jako by měl ve skříni schované výbušniny!

Mahátma Gándhí, který křesťanem nebyl, jednou řekl: „Vám křesťanům je svěřen text, který obsahuje tolik dynamitu, že by mohl vyhodit do vzduchu celou civilizaci, podrobit si svět a přinést pokoj planetě zmítané válkou.“ Co tedy držíte v ruce? Mistrovské literární dílo? Sbíрку starodávných a krásných historiek? Mnoha křesťanům, kteří se nechají kvůli Bibli věznit a mučit, by se v takovém případě muselo říci: „Jste hloupí a neprozíraví, vždyť je to jen literární dílo!“ Nikoli, Božím Slovem přišlo na svět světlo, které nikdy nezhasne. Ve své apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium* jsem napsal: „Nehledáme tápáním ve tmě ani nemusíme čekat, až nás Bůh osloví, protože »Bůh promluvil; není již velkou neznámou,

ale ukázal sebe samého«. Přijměme vznešený poklad zjeveného slova“ (č.175).

Máte tedy v rukou něco božského: knihu jako oheň, knihu, kterou promlouvá Bůh. Proto si pamatujte: Bible není k tomu, abyste ji založili do knihovny, ale spíše proto, aby jste ji drželi v rukou, často, denně, ji četli, ať sami nebo spolu s někým. Ostatně, společně sportujete a chodíte nakupovat, tak proč byste společně – ve dvou, třech či čtyřech – nečetli Bibli? Třeba venku, ponořeni v přírodě, v lese, u moře, večer při svíčke... uděláte silnou zkušenost, která vámi zacloumá. Anebo budete mít strach, že budete vypadat před druhými směšně?

Čtete pozorně. Nezůstávejte na povrchu jako při čtení komiksu! Boží Slovo prostě nelze přečíst najednou! Spíše se ptejte: „Co říká mému srdci? Těmito slovy ke mně promlouvá Bůh? Možná vzbuzuje moji touhu, moji hlubokou žízeň? Co mám dělat?“ Jedině tak bude moci Boží Slovo rozvinout veškerou svoji sílu; jedině tak může být náš život proměněn a staneme se plným a krásným.

Svěřím se vám s tím, jak svoji starou Bibli čtu já: často ji vezmu, kousek si přečtu, potom ji odložím stranou a nechám na sebe hledět Pána. Ne, že já se dívám na Pána, ale On na mne: Bůh je opravdu přítomen. Nechám se od Něho pozorovat a cítím – a není to zajisté žádný sentimentalismus – vnímám v hloubi to, co mi Pán říká.

Někdy nemluví a pak neslyším nic, jen prázdno, samé prázdno... Ale trpělivě tak setrvávám a čekám, ve čtení a v modlitbě. Modlím se vsedě, protože klečení mi nedělá dobře. Někdy při modlitbě dokonce usnu, ale to nevadí: jsem jako dítě, které je nablízku svému otci a to je to, co je důležité.

Jestli mne chcete potěšit, čtete Bibli.

*Váš papež František.*

## KRÁLOVSKÉ KNĚŽSTVÍ

„Izraeli, tys prohlásil při Hospodinu, že ti bude Bohem a ty že budeš chodit po jeho cestách a dbát na jeho nařízení, příkázání a právní ustanovení a že ho budeš poslouchat. A Hospodin prohlásil tobě, že budeš jeho lidem, zvláštním vlastnictvím, královstvím kněží ... Budeš mu chválou, věhlasem a okrasou, budeš svatým lidem Hospodina.“

(Srv. Ex 19: 6; Dt 26: 16-19)

Římský biskup František nás vybízí, abychom církev dále neklerikalizovali.

Potřebujeme se vrátit k vědomí a službě křesťního královského kněžstva a k významu a praxi domácí církve.

Obřadem křtu Bůh prohlašuje: „Jsi mou milovanou dcerou, milovaným synem. Máš trvalé místo v mé náruči. Všude, kde jsi, jsem s tebou. Budu tě učit rozlišovat dobro od zla. Navždy tě budu zachraňovat ze zla.“

Pokřtěný vstoupil do smlouvy Boha se svým lidem. Má budovat vztah s Bohem, má naslouchat jeho slovům v Písmu, aby jim porozuměl.

Křtem patříme do království kněží (každý má přímý přístup k Bohu, služební kněžství není vyšší).

Víme, že vším dobrým spolupracujeme na dotváření světa a budování božského království. Od křtu jsme Ježíšovými spolupracovníky.

Máme trvalé místo u stolu Ježíšovy hostiny. Z titulu královského kněžství může pokřtěný číst slovo boží při bohoslužbě.

Může podávat a přinášet Tělo a Krev Páně jiným.

Křtem dostal pověření ke zvěstování dobré zprávy: „Bůh o nás pečuje a je milostivý ...“

Může a má slavit (všechny) svátosti.

Při slavení Večeře Páně může a má pokřtěný koncelebrovat - slavit s druhými.

Každý pokřtěný může a má při Večeři Páně s Duchem božím proměňovat sám sebe do Ježíšovy podoby - aby byl s ostatními důstojnou nevěstou Kristovou.

Pokřtěný může v manželství dávat sám sebe druhému. (Muž a žena se manželským slibem odevzdávají jeden druhému a přijímají druhého za manželku a manžela. Jáhen, kněz, biskup pouze asistují při sňatku, jsou pouze svědkem - kvalifikovaným, úředním).

Pokřtěný může a má předávat život svým dětem, vzdělávat je a vychovávat podle boží moudrosti. Je pro své děti prvním božím poslem - andělem.

Má svým dětem žehnat (ne méně než Izraelité) a má vědět, k čemu ho žehnání zavazuje.

Každému pokřtěnému Duch boží nabízí své dary, aby je rozvíjel a odpovědně s nimi hospodařil.

Každému pokřtěnému je svěřena v nějaké míře pastýřská péče (např. rodičovství, služba potřebným, obci, společnosti ...) a prorocká služba (hájit čest Boží proti nespravedlnostem, zastávat se obětí).

/v

## NA CESTĚ K DIALOGU, TENTOKRÁT O RODINĚ V CÍRKVI

Po roce od „bezákovského“ setkání jsme se opět setkali v Olomouci k diskusi o tom, „o čem se v církvi nemluví“. Reagovali jsme tak na mimořádnou biskupskou synodu o rodině v současném světě, kterou svolal papež František. Chceme totiž přijímat jeho výzvu, aby se diskuse přenesla i do našich církevních společenství. Ale co chceme možná ještě více: moci mluvit na církevní půdě o životě, jaký skutečně je.

Centrem společné diskuse se tak stala tato témata: každodenní realita života ve vztahu, tíživá skutečnost rozvodu, život lidí znovuzdaných, soužití křesťanů z různých církví či otázka, jak se žije sestřím a bratřím s odlišnou sexuální orientací v církvi a mezi námi.

Každé téma jsme uvedli příspěvkem z pole **ryze církevního** (zde promluví například teolog Jaroslav Lorman, kněz Karol Moravčík či církevní právnička Monika Menke), dále z pohledu **psychologické a terapeutické praxe** (psycholog Jeroným Klimeš, rodinná terapeutka Zuzana Bláhová či psychiatrická Dagmar Křížková) a v neposlední řadě z pohledu laiků, kteří přinesli svůj **osobní příběh**. Právě lidské příběhy jako by se přirozeně staly centrem sdíleného zážitku, který prostor letošního setkání naplnil. Díky možnosti vyslechnout kousek konkrétní životní zkušenosti jsme dostali šanci porozumět situaci lidí, kteří se často ocitají na okraji církevního společenství.

### Příběhy zraněných

Karin a Václav, mladí manželé, kteří se starají o své čtyři děti, bojují ve svém partnerském životě se skutečností, že Karin vyrostla a dospěla jako evangelička; Václav jako římský katolík. Společně říkají: *Naprostou odmítáme žít si každý svou víru izolovaně jeden od druhého. Věříme, že Bůh nás volá k jednotě v duchovním životě.* Karin pak vzpomíná na chvíli, kdy jí kněz v katolickém kostele odmítl podat Eucharistii a ona získala pocit, že není v daném společenství vítána a že o jejím vztahu s Kristem rozhodl cizí člověk. Její muž pak dodává: *Bolest Karin je také mou bolestí. Nicím nenahraditelný zážitek společného setkání s Kristem v Eucharistii byl odepřen nám oběma, ne pouze Karin.*

Podobnou tíži sdílela na setkání také paní Drahomíra. Její bolest nese jinou příčinu, ale podobnou palčivost. Žije totiž v civilním manželském svazku s mužem, pro něhož se jedná o druhý vztah. Drahomíra, která z pozice poslušnosti respektuje zákaz účastnit se s druhými Večeře Páně, popisuje své dilema: *cítím, že jsem zvána spolu s Vámi ostatními a vím, že On o mě, tak jako o Vás, stojí. Pečlivě naslouchám při každé Večeři Páně, které se v neděli pravidelně účastníme, a slyším pozvání: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte, a já vás občerstvím“. A já si nejsem jistá, že když se tvářím, že toto neslyším, jestli Krista takto nezrazuji a nepromarňuji jeho nabídku, jen proto, že jsem poslušná. V tuto chvíli u mě ví-*

*tězí poslušnost k úřadu, ale nejsem na to hrdá. Se silnou odezvou se setkaly také příběhy mužů, kteří zažili rozpad církevního manželství a promluvíli otevřeně o svých prožitcích. Tématu rozvodu se ve své přednášce dotkl také profesor Jan Sokol, který vyzdvihl odvahu těch, kdo dobrovolně do manželství vstupují, i skutečnost, že rozpadu vztahu velmi často není možné zabránit. Když se řekne, že polovina manželství se rozvádí, tak mě nepřekvapuje ta polovina, která se rozvádí, ale upřímně mě překvapuje ta polovina, která se nerozvádí.*

### Homosexuální orientace

Nejtíživější chvíle, a současně nejvíce nepřekvapivější atmosféra setkání, nastala v rámci bloku *Jsem jiný, než jste si mysleli*, aneb život lidí s homosexuální orientací. Jaroslav Lorman nastínil situaci menšiny homosexuálně orientovaných lidí, kteří vnímají církev jako svůj domov a chtějí v církevním společenství žít. Z osobních příběhů Jiřího, římského katolíka – gaye a Svatavy, maminky chlapce, který rozpoznal svou homosexuální orientaci a v citlivém období dospívání ukončil svůj život, je obtížné citovat. Po tomto tématu i následujícím bouřlivém průběhu diskuse jako by však ve vzduchu zůstalo viset varování: *Dej si pozor, koho nenávidíš. Mohl by to být někdo, koho máš rád.*

Kdo přijel v září na olomoucké setkání, měl šanci „zažít církev“, živou a dynamickou. A vedle teoretických úvah jsme se mohli pokoušet uvádět v život to, čemu říkáme „synodalita“, tedy společná cesta. Jak zaznělo v úvodu setkání, *znamená to jít spolu, být spolu na cestě, hýbat se spolu a jít stejným směrem.*

Současně jsme si však mohli plně uvědomit obtížnost dialogu. Jak těžké a často nesplnitelné je žít s druhým v blízkém vztahu, tak těžké je dokázat spolu otevřeně mluvit, bez hodnocení druhého, bez odsudku, s milosrdenstvím a současně s odvahou. Pod kůží tak zůstává všetečná otázka Jany Šilerové, biskupky Církve československé husitské: *„Dialog je výchovně působivý komunikativní prostředek, který nelze uskutečňovat jinak než v lásce a smíření. Umíme takovýto dialog? Myslím obecně, nejenom v církvi.“*

Umíme?

Veronika Francová, členka přípravného týmu

*Příběhy ze života, ale i všechny další příspěvky, které zazněly na diskusním setkání Rodina v církvi, jsou dostupné ve zvukové podobě přes stránku [www.nacestekdialogu.cz](http://www.nacestekdialogu.cz).*

Universum 4/2015

MÍR NA ZEMI, tuto horoucí touhu lidí všech dob, nelze uskutečnit a upevnit, leč když bude nastolen řád, stanovený Bohem, a když ho všichni budou mít v úctě.

*Pacem in terris,  
encyklika Jana XXIII.*

František – v rozhovoru holandského magazínu *Straatnieuws*:

... Váš jmenovec svatý František si zvolil radikální chudobu a prodal i své evangelium. Cítíte se někdy jako papež a římský biskup vystaven tlaku, abyste prodal poklady církve?

To je snadná otázka. Nejde o poklady církve, nýbrž o poklady lidstva. Není možné, abych například řekl, že zítra půjde do dražby Michelangelova Pieta, protože to není majetek církve. Je sice umístěna v kostele, ale patří celému lidstvu. Totéž platí pro všechny poklady církve. Začali jsme ale s prodejem darů a dalších věcí, které dostávám. Výnos z prodeje dostává můj almužník mons. Krajewski. A pak jsme zavedli loterii. Bylo tu několik vozů navíc a všechny jsme je v ní prodali; výnos pak šel na chudé. Jsou tedy věci, které se dají prodávat, a ty prodáváme.

Dovolím si vyprávět vám jednu příhodu, kterou jsem zažil ve své předchozí diecézi. Jedna maminka byla u stolu s třemi dětmi, tatínek byl v práci. Měli k obědu řízek, když někdo zaklepal na dveře a ten nejstarší - měli 5, 6 a 7 let - otevře a přijde říci mamince, že venku nějaký člověk prosí o jídlo. A maminka - dobrá křesťanka - se jich zeptá: „Co uděláme?“

- „Dáme mu, mami.“

- „Dobře.“ - Vezme vidličku a nůž a každému rozpůlí jeho řízek.

- „Ale to ne, mami. Vezmi z ledničky.“

- „Ne! Uděláme takto tři obložené chleby.“

- A děti se tak naučily, že opravdová dobročinná láska se prokazuje nikoli z toho, co zbylo, nýbrž z toho, co potřebujeme. Jsem si jist, že to odpoledne měli trochu hlad. Ale tak se to dělá!

Řeknu vám pár slov o misionářích, mužích a ženách, kteří opustili svoji vlast a všechno, jako mladí odešli na misie a vedli tam život naplněný prací, častokrát nocovali na zemi. V Bangui jsem potkal jednu řeholnici, Italku. Bylo patrné, že patří mezi dříve narozené: „Kolik je vám?“ - zeptal jsem se. „Osmdesát jedna.“ To není mnoho, o dva roky starší než já. Tato řeholnice je tam od svých 23 let, celý život! A stejně jako ona jsou tam i mnohé jiné. Byla tam s jednou domorodou holčičkou, která jí italsky říkala babi. A sestra mi řekla: „Já ale nejsem odtud, ale ze sousedního Konga. Přijela jsem v kánoji spolu s touto holčičkou.“ Takoví jsou misionáři: odvážní! - „A co děláte, sestro?“ - zeptal jsem se. „Ošetřovatelku. Potom jsem trochu studovala a stala se porodní asistentkou a pomohla přivést na svět 3 280 dětí“ - řekla mi. Celý život sloužila životu, životu druhých. A stejně jako tato sestra, je tam i mnoho, mnoho dalších řeholnic, kněží a řeholníků, kteří tráví svůj život hlásáním Ježíše Krista. Je krásné vidět něco takového. Krásné!

Chtěl bych říci ještě pár slov mladým. Tady je jich málo, protože mít děti se zdá být luxus. V Evropě je porodnost nula až jedno promile. Mladým chci říci: pomyslete na to, co udělat se svým životem. Být misionářem neznamená praktikovat proselytismus. Ona sestra mi říkala, že za nimi přicházejí i muslimky, pro-

### 31. MALÉ SYMPOSIUM – TENTOKRÁT O MILOSRDENSTVÍ

Aktuální události roku 2015, zejména masová migrace, terorismus, agresivita ve vztazích mezi lidmi a zejména v dopravě – to vše vyvolává v lidech napětí, úzkost a snad převážně i odhodlání jednat tvrdě a nepřátelsky k lidem, které s těmito událostmi spojujeme. Pokud ovšem uvažujeme o důvodech jejich jednání, cítíme, že bychom měli rozlišovat, a hledat příčiny. Často vnímáme negativně i spoluobčany, kteří prožijí nějakou nešťastnou událost – jako je ztráta zaměstnání a bydlení, velká finanční újma a podobně. Mnohdy nejsme připraveni svou životní historií a výchovou k tomu, abychom dokázali prožívat spoluúčast s těmito lidmi v nouzi a byli schopni jednat s účinným soucitem.

Pro každého - kdo si uvědomuje, že stav světa a kvalita života závisí na tom, jak dokážeme všem potřebným a lidem v nouzi projevít účinnou účast - je vysoce aktuální vyhlášení **Roku milosrdenství** papežem Františkem.

Je běžné, že se k lidem, které vnímáme jako zlé, chováme příkře a odmítavě. Zde stojí za to připomenout si slova Platona z jeho díla „Zákony“: „Co pak se týče bezpráví působených od těch, kteří je sice páchají, ale tak, že jsou zhojitelná, je třeba nejprve vědět, že každý nespravedlivý člověk není nespravedlivý úmyslně; neboť nikdo nikde a nikdy by nechtěl mít u sebe žádné z největších zel úmyslně, a to daleko nejméně v nejcennější části své bytosti. Nejcennější pak částí, jak jsme řekli, je vpravdě všem lidem duše; tedy do té nejcennější části by nikdo nikdy úmyslně nepřijal největší zlo a nechtěl by s ním žít po celý život. Ale člověk nespravedlivý a mající v sobě zla, je vším způsobem ubohý; toho, kdo je má zhojitelná, je dovoleno litovat.“ Platon konstatuje, že tvrdost je třeba mírnit a ne prchlít se napořád zlobit, „avšak vůči člověku veskrze a nepřemluvitelně nezřízenému a zlému, se má popouštět uzda hněvu; proto tedy pravíme, že dobrý člověk má být pokaždé statečný a mírný“. Mohli bychom dodat – tedy milosrdný.

Milosrdenství a soucit bychom neměli považovat za projev slabosti, jak to vyjadřuje např. F. Nietzsche, když ironicky charakterizuje milosrdenství jako jeden z pilířů otročké morálky.

tože vědí, že sestry jsou dobré ošetřovatelky, poskytují jim dobrou péči a nedávají jim katecheze, aby je obrátily! Vydávají svědectví, a kdo chce, toho potom katechizují. Svědectví je hrdinské, misijní působení církve. Zvěstování Ježíše Krista vlastním životem! Mladým proto říkám: pomyslejte o tom, co se svým životem. Je čas přemýšlet a prosit Pána, aby ti dal pocítit Svoji vůli. Nevylučujte, prosím, předem možnost, že se stanete misionáři, abyste nesli lásku, lidskost a víru do jiných zemí. Žádný proselytismus. To dělají ti, kdo usilují o něco jiného. Víra se káže především svědectvím a potom slovem. Pozvolna.“

Milosrdenství lze rozlišit na materiální, psychosociální a spirituální.

Materiální milosrdenství křesťanská tradice charakterizuje takovými činy, jako jsou: poskytnutí potravy hladovým a nápoje žíznivým, nabídnutí oblečení a noclehu, návštěvování nemocných a důstojné rozloučení se zemřelými.

Psychosociální a spirituální milosrdenství zahrnuje ochotu poučovat a informovat neznalé, radit nerozhodným, potěšit nešťastné, zmatené taktně upozorňovat na chyby a omyly, odpouštět a zapomenout na urážky a agrese ze strany druhých, modlit se za lidi v nouzi.

„Milosrdenství a věrnost se potkají, políbí se spravedlnost a mír.“ (Žalm 85,11)

„Milosrdný je ten, kdo má soucitné srdce, kdo je jat smutkem z bíd druhého, jako by to byla jeho vlastní bída. A z toho následuje, že usiluje o zahnání bídy druhého, jako bídy vlastní - a to je účinek milosrdenství.“ (Tomáš Akvinský)

„Milosrdenství je ochota pomáhat v nouzi.“

(K. Rahner)

„Jednáme-li s lidmi podle toho, jací jsou, činíme je horšími; jednáme-li s nimi, jakoby už byli tím, čím se mohou stát, zavedeme je tam, kam je chceme zavést.“ (W. Goethe)

Protože jsem poznal trýzeň žízně, vyhloubil jsem studnu, aby s ní mohli pít i jiní.“

(Ernst Thompson Seton)

Všední člověk miluje ty, kteří jsou dobří; mudrc zahrnuje největší sympatií ty, kteří jsou, jak vidí, zlí, neboť prozkoumal hloubku jejich bíd. Pro dnešek si zapamatuj jen dvě slova: **Soucit a Laskavost**. Jsou klíčem k magické moci nad zlem, jsou to jména prvních etap na cestě do země, o které sníš. Uchovej je dobře ve své paměti.“ (Mipam – A. D. Neelová)

## P. F. 2016

Vladimír a Ema Smékalovi

### NOVOROČNÍ PROJEV ANGELY MERKELOVÉ

Vážený spoluobčané, již před rokem, během silvestrovského večera 2014, jsme vzpomínali na rok plný válek a krizí. Některé, jako epidemie eboly, mezitím z titulků zmizely. Jiné události, které nás znepokojovaly již v uplynulém roce, ze své tíživosti nic neztratily. Bohužel. K nim patří válka v Sýrii a bestiální vraždění teroristickou organizací Islámský stát. Před rokem jsem během silvestrovského večera pronesla: jedním z důsledků těchto válek a krizí je, že se od

konce Druhé světové války ve světě nenacházelo tolik uprchlíků. Mnoho z nich doslova uniklo smrti. Je samozřejmostí, že jim pomáháme a že poskytujeme útočiště těm, kteří u nás hledají pomoc.

Dnes večer tato slova opakují, neboť jsme zřídka zažili rok plný takových výzev, které by vyžadovaly slova bezprostředně měnit v činy. Rok 2015 takovým rokem byl. A proto bych dnes chtěla říci především jedno slovo: Děkuji. Díky za spontánní, ohromující a opravdu dojemnou vlnu pomoci, kterou jsme letos zažili, kdy na sebe tisíce lidí vzalo často životu nebezpečné riziko, aby u nás našli bezpečí. Děkuji bezpočtu dobrovolníků za jejich lidskost a odhodlání, které už navždy zůstanou ve vzpomínkách na rok 2015. Děkuji všem pomocníkům z povolání, děkuji všem policistům a vojákům za jejich službu, děkuji zaměstnancům spolkových, zemských i obecních úřadů. Ti všichni dělají mnohem více, než je jejich povinnost. Všichni, dobrovolníci i zaměstnanci, spolu dokázali něco vynikajícího a dokazují to stále, i v tuto chvíli. Je nepochybné, že příchod tak ohromného počtu lidí bude ještě hodně vyžadovat. Bude to stát čas, sílu a peníze – především s ohledem na integraci těch, kteří se rozhodnou u nás zůstat natrvalo. Při tom se chceme a musíme poučit z chyb minulosti. Naše hodnoty, tradice, smysl pro spravedlnost, naše řeč, naše zákony a naše pravidla jsou nositeli naší společnosti a jsou základním předpokladem pokojného a respektem se vyznačujícího soužití všech lidí v naší zemi. To platí pro každého, kdo u nás chce žít. Ze zdařeného přistěhovalectví ale země vždy profitovala – hospodářsky i společensky.

Stejně tak je nepochybné, že naše země již zvládla tolik velkých výzev a vždy na nich vyrostla. 3. října jsme slavili 25. výročí sjednocení. Není velkolepé, kde se dnes, o 25 let později, nacházíme? Jako národ jsme opět srostli. Máme nejnížší nezaměstnanost a nejvyšší zaměstnanost za dobu sjednoceného Německa. Spolkový rozpočet je již dva roky po sobě bez dluhů. Reálné mzdy rostou, naše hospodářství je odolné a inovativní. Jsem přesvědčená, že pokud současné přistěhovalectví a integraci správně uchopíme, je velkou šancí pro naši budoucnost. Vycházíme totiž z obrovského zapojení občanů a disponujeme obsáhlým konceptem politických opatření.

Na národní i mezinárodní úrovni pracujeme na lepší ochraně vnějších hranic Evropy, na přeměně ilegální imigrace v legální, na potírání příčin migrace, čímž trvale a výrazně snížíme počet uprchlíků. Výrazně se podílíme i na boji proti teroru Islámskému státu. Naši vojáci nasazují své životy v obraně našich hodnot, bezpečnosti a svobody. K tomu jim ze srdce děkuji. I příští rok bude záležet především na jednom: na naší soudružnosti. Je důležité, abychom vždy naslouchali argumentům druhých, i když budou starostem a šancím přikládat jinou váhu, než my. Je důležité, abychom se nenechali rozdělit: generačně, sociálně, nebo na starousedlíky a nově příchozí. Nenásledujme ty, kteří si s chladem

a nenávistí v srdcích sami pro sebe osobují být Němci a všechny ostatní vylučují. Je důležité, abychom i v budoucnu zůstali zemí, ve které můžeme být sebevědomí a volní, empatičtí a otevření světu – s radostí z úspěchů, z dobrého pocitu, když ze sebe vydáme to nejlepší. To platí pro hospodářství, zaměstnance a zaměstnavatele, aby tím dále rozvíjeli sílu sociálně-tržního hospodářství, ale také pro vědu, umění a kulturu. Zkrátka pro každého v jeho vlastním oboru a životě.

A samozřejmě také pro sport, až budou v nadcházejícím roce naši atleti bojovat o medaile a nejlepší osobní výkony na olympijských a paraolympijských hrách, nebo až se naši fotbaloví mistři světa budou ve Francii snažit získat i titul mistrů Evropy.

Milí spoluobčané, je pravdou, že se právě

mání promítají v nenávist k druhým. Myslím, že to není příliš velká část naší společnosti, ale je velmi hlasitá. Šíření nenávisti vždycky patřilo k fašizujícím tendencím.

**Mnozí z těchto extremistů argumentují vlastenectvím. Co pro vás znamená být vlastencem? A má tento výraz v dnešním propojeném světě, v zemi uprostřed EU, ještě význam?**

To samozřejmě má. Vlastenectví znamená určitou zakotvenost a koneckonců i jistotu – třebaže ne zrovna nahlas vyjadřovanou - hrdost a úctu k tomu, kde jsem vyrostl, kde žiji. Češi mají zkušenost s vlastenectvím i v těžkých dobách. Naši předkové v devatenáctém století, tedy v době, kdy byl národ skutečně v ohrožení, to velmi dobře zvládli. Je to velmi důležitá věc a vůbec neznamená šovinismus. Xenofobům, kteří se vlastenectvím ohánějí, naopak spíše chybí. Jejich nesnášenlivost je především nedostatkem vlastenectví. Jsou to lidé, kteří si jsou nejistí a proto se cítí pořád ohrožení, všeho a všech se bojí. Útoční jsou tedy především ze strachu a slabosti.

**Argumentují tím, že chtějí ochránit českou kulturu a zemi před vetřelci, cizími kulturami.**

To kdyby bývali dělali naši předkové, tak jsme do dneška chodili ve volských kůžích. Veškerá civilizace přece přišla díky vlivům z venku. Oni chtějí hlavně bránit zemi před cizími lidmi, ale to přece ve střední Evropě vůbec není možné. Co bychom si dnes počali například bez vietnamských a ukrajinských přistěhovalců? Spousta věcí by bez

nich přestala fungovat. Dneska už je i Česko závislé na přistěhovalcích, přestože jich má relativně málo.

**Myslíte, že imigranti z Blízkého východu nebo Afriky se časem stanou přirozenou součástí české společnosti podobně jako Vietnamci nebo Ukrajinci?**

Ano, protože všude na západě to funguje. Tady se často bezmyšlenkovitě opakuje, že integrace nefunguje. To ale vůbec není pravda. Mám dceru provdanou na periferii Paříže a tam můžu dobře sledovat, jak to funguje. Jsou tam miliony cizinců. Asi deset procent Francouzů jsou muslimové. Je mezi nimi mnoho pracovitých poctivých lidí. A sem tam se vyskytne darebák, tak jako v každé skupině. Není ale možné nechat situaci, aby se řešila sama. Když do Evropy přichází takto velká vlna imigrantů, tak jim společnost musí pomoci, aby se z nich stali Evropané. Aby z nich byli třeba muslimové, ale evropští muslimové. Takoví, se kterými můžete bydlet v domě a nemusíte se jich bát.

**Pokračování na str. 10**



### NEBÝT CIZÍCH VLVIVŮ, STÁLE BYCHOM CHODILI VE VOLSKÝCH KŮŽÍCH

*Vánoční rozhovor s Prof. Janem Sokolem*

**V listopadu jste podepsal Adventní výzvu, ve které stojí: „Opět nás nejen okolnosti, ale i falešní vůdci rozdělují na dva tábory stojící proti sobě. Cílem naší výzvy je varovat před opakováním toho, co jsme prožili ve 20. století, a relativizováním hodnot, za které bojovali, trpěli a umírali naši blízcí a přátelé.“ Skutečně v současnosti hrozí taková radikalizace společnosti, která vedla k totalitním režimům 20. století?**

Ne, v tuto chvíli nehrozí. Nejsou pro to podmínky. Aby přišla nějaká totalita, musela by být buď válka nebo nějaká těžká sociální krize. Protože se nám vede vlastně dobře, tak to nehrozí. Ale je nebezpečné už jen to, že se vytvářejí extremistické strany. A když jim fandí prezident.

Těmto proudům fandí lidé, kteří jsou nějakým způsobem frustrováni a kteří to své zkla-

## AKTUALITY



### BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELŮ (víra není podmínkou)

každou neděli v 18 hod. na faře

Téma:

- k čemu je manželství dobré
  - rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
  - zamilovanost a láska
  - umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posláni manželů
- sexualita jako boží dar a most
- příprava na svatební obřad

Orel Orlice zve na **přednášku Jana Trávníčka: Nepál – expedice Manáslu**  
15. ledna v 19 hod. v Orlovně

Čes. křesť. akademie pořádá **přednášku Vítězslava Vursta: „Aby pomoc uprchlíkům byla skutečnou pomocí...“**  
16. ledna - evangelický kostel v 19 hodin.

**Přednáška: Placebo – podvod nebo užitečný nástroj?** Přednáší věhlasný český psychiatr, popularizátor vědy a vysokoškolský pedagog Univerzity Karlovy Prof. MUDr. Cyril Höschl.  
27. ledna v 16 hod. v letohradském gymnáziu.

**Orelský ples** 29. ledna v Orlovně

**XX. charitní ples** 6. 2. v 19.30 h. v Orlovně  
Vstupné 120 Kč, předprodej vstupenek v kanceláři Charity nebo na tel. 465 621 281  
Zisk z plesu bude použit na opravu střechy správního střediska v Letohradě.  
[www.uo.charita.cz](http://www.uo.charita.cz)

KDU a Čes. křesť. akademie pořádají **přednášku Tomáše Zdechovského**, poslance evropského parlamentu: **Uprchlíci, Islám a Česko** 9. 2. v 17 hod. v evangelic. kostele.

### Ke vzkříšení jsme vyprovodili



15.12. Marii Peškarovou 78 let

### MATRIKA ROKU 2015

V naší farnosti byli pokřtěni 2 dospělí a 15 dětí, 7 párů slavilo svátost manželství, 17 dětí poprvé přijalo pozvání ke Stolu Páně, 106 dětí chodí na náboženství, 33 farníků jsme vyprovodili před Tvář boží.

## ZÁPIS Z FARNÍ RADY 16. prosince

**Roráty** – jsme letos před adventními bohoslužbami na Orlici nezpívali - příští rok nesmíme zapomenout.

**Vánoce** - v každém kostele je člověk, který má na starosti stavění Betlému. Zeptáme se, jestli chce někdo z nich pomoci a v ohláškách upřesníme, kdy se budou Betlémy stavět. Mohlo by to být obohacením i pro děti a mládež. Na Orlici to tak funguje.

**Štědrý den** - bohoslužba bude jen na Orlici v 16 hodin. Nabídlí jsme pomoc s uspořádáním bohoslužby pro mládež, ale nebyl dostatečný zájem.

**Restituce** - v minulém roce nám byl vrácen les na Kunčicích a několik pozemků. V letošním roce nám možná bude ještě něco vráceno. S výsledkem farnost seznámíme.

**Pozemek u koupaliště** - členové ekonomické rady seznámili přítomné s probíhajícím jednáním o koupi části pozemku, který farnost získala zpět do vlastnictví v rámci restitucí. Na jednání FR přišel zájemce o odkoupení části tohoto pozemku a seznámil nás se zájmem svého podnikání. Pro další jednání o prodeji pozemku - za konkrétní cenu a splnění dalších podmínek ze strany kupujícího - hlasovalo 11 členů FR, 3 se zdrželi, 3 byli proti (jeden byl nepřítomen). Případný prodej musí schválit biskupství. Peníze za prodej by byly použity pouze pro další podnikání farnosti. **Zodpovídá: Václav Vacek**

**Webové stránky** - chystáme nové stránky odpovídající dnešním požadavkům. Pavel Vaníček předložil návrh. K projednání připomínek se sejdou Václav Vacek, Miroslav Honzátka, Jana Andrášová, Pavel Vychytil, Iva Marková a předloží konečnou verzi. **Zodpovídá: Pavel Vychytil**

**Přednášky** - Vítězslav Vurst: „Aby pomoc uprchlíkům byla skutečnou pomocí...“  
16. ledna v 17 hod. v evangelickém kostele  
- T. Zdechovský: „Uprchlíci, Islám a Česko“  
9. února v 17 hod. v evangelickém kostele.

**Příští jednání FR** - pouze garanti programů  
- 12.1. v 18 hod. na faře.

*Zapsala: Jana Skalická*

### Svět nesmí zapomínat na Ukrajinu

- vyzývají představitelé *Caritas Internationalis*, kteří se právě vrátili z této země znásilňované válkou. Na válečné frontě žije více než 800 tisíc lidí. Ředitel tiskového úřadu mezinárodní charity, Patrick Nicholson říká: „Lidé už nemají naději. Cítí se opuštění. Na Ukrajině jde o skrytou válku, ukrývanou krizi. V ostatních částech Evropy o ní není slyšet. Média o ní nemluví a přitom tam více než 3 miliony lidí potřebuje humanitární pomoc. A opravdu se na to zapomíná.“

## ZPRÁVY Z CHARITY

### ADOPCE NA DÁLKU - korespondence

Koncem listopadu jsme za farnost odeslali do Indie dopisy, ve kterých jsme všem třinácti dětem poděkovali za jejich modlitby, vyjádřili jim pochvalu za jejich úsilí a školní výsledky a popřáli hezké Vánoce. Všem dětem jsme poslali dvě fotografie z interiéru orlického kostela během bohoslužby.

Začátkem prosince došli také nám dopisy z Indie. Děti v nich děkují svým sponzorům za podporu ve studiu, popisují přípravy na vánoční zpívání koled a těšení na oslavy narození Ježíše Krista. Posílají nám všem srdečné pozdravy a píší, že se za nás modlí.

V současné době díky individuálním dárcům a sbírce v letohradské farnosti podporujeme 11 dětí z oblasti Belgaum a 2 děti z Bangalore. **Dívky:** Roshini D´Souza, narozena r. 2005, Jenipher D´Souza, nar. 2004, Konishka S. Jain, nar. 2003, Clara D´Souza, nar. 2001, Vinodini K., nar. 2003

**Chlapci:** Nishant, nar. 2007, Alwin, nar. 2004, Vinsent, nar. 2005, Anil Kumar, nar. 1998, Lawrence Mingail, nar. 2001, Vishwa Appayanawar, nar. 2000, John Fernandes, nar. 2005, Stanley Raj Metti, nar. 2000.

V březnu 2016 ukončí 2. třídu ITI Anil Kumar, a tím završí své středoškolské vzdělání. Z tohoto důvodu bude jeho podpora 1. dubna 2016 ukončena.

*Za Oblastní charitu: IM*

### NIC SE NEUDĚLÁ SAMO

Často si během roku, ale nejvíc o vánočních svátcích, kdy farnost pořádá spoustu akcí, uvědomuji, kolik toho lidé kolem nás dělají pro druhé. Jak je třeba možné, že Monika Vychytilová dá každý rok dohromady tolik dětí od nejtěššího věku a nacvičí s nimi vánoční pásmo písniček? Jak to, že dokáže usměrnit gejzíry energie předškolních dětiček, a že i náctiletí, kteří už nadšením vůbec nesrší, nakonec také jdou zpívat a hrát? Jak to dělá Jana Skalická, že se - mimo jiné - na její hodiny náboženství těší i pubertáči? Jak to, že skauti si v Letohradě vzali za svou třeba Tříkrálovou sbírku a k pomoci se hlásí i maminky, unavené ze zaměstnání, předvánočním shonem a starostí o rodinu? A to je jen nepatrný zlomek, nelze jmenovat jednoho po druhém...

Vždycky se mi při takovém uvažování vybaví slova naší pařížské tetičky Heleny: „Vy nevíte, co tady máte!“ Tuto větu vyslovila před čtyřmi lety, když se byla podívat v Orlovně na závěrečné hodině tanečních, které tehdy navštěvoval synek. Sálam kroužily desítky krásně oděných mládenců a ještě krásnějších mladých dam. Všichni se na sebe smáli, chovali se vybranými způsoby a z pódia na ně hrdě shlíželi taneční mistři, manželé Nosálovi. Tetička fotila jako o závod, kroutila hlavou, neustále opakovala, že to není možný, a že ona v životě neviděla svého vnuka v obleku. Její údiv jsme úplně nechápali, než nám vše vysvětlila. V Pa-

řízi totiž, když se chce mladý muž či dívka naučit základům společenského tance, musí si za drahý peníz najmout tanečního mistra, a ten ho to v soukromých hodinách naučí. Kdežto mládež v Čechách dostane relativně za pár kaček kvalitní tříměsíční průpravu v kurzech společenského tance a chování. Že to je přece normální? Možná pro nás...

A tak je to se vším. Když člověk v něčem dlouhodobě žije, začne to považovat za normální, i když to normální není. To se týká i obou extrémů. Proti „normě“ třeba domácího násilí je ale třeba se postavit, a za „normu“ funkčního soužití ve městě, farnosti, rodině, kde je přirozená snaha o poctivost a ohled na druhé, je třeba poděkovat. Nic z toho, co máme, není samozřejmé. To poznáme většinou až ve chvíli, kdy nám to chybí. V televizních zprávách

se bez fantazie a pořád dokola opakuje jen několik málo jmen v klaném přesvědčení, že tohle jsou ti „důležití“. Ale skutečně důležitý a cenný je každý člověk. Sebemenší touha po dobru upřímně myšlená, sebedrobnější práce nejmenšího z nás poctivě vykonaná – to je to, co nese svět.

Každý z nás jistě mnohokrát pocítil vděčnost vůči těm, kdo dělají něco pro nás, naše děti, rodiče, pro druhé - jen méně často poděkoval. A tak znova DĚKUJEME za ty dary. Jsou všude kolem nás a jsou dílem konkrétních lidí. Ti lidé nejsou obvykle moc vidět, ale bez nich by to nešlo - to oni vytvářejí ducha města, farnosti, rodiny...

Hoďte sil, odvahy a niterné radosti do nového roku! /M



## PODĚKOVÁNÍ ZA ROK 2015

Je toho mnoho, zač Vám chci poděkovat. Za vše, co děláte pro své rodiny, pro své staré a nemocné, pro dobré rodinné vztahy, pro farnost a pro svou obec.

Svým hledáním, úsilím a vzděláváním jsme snad zase více porozuměli Bohu a druhým.

Vy, rodiče, se snažíte svým dětem předat to, co pokládáte pro život za nejdůležitější.

Ve farnosti máme dost bohatý program. Paní učitelka Jana Skalická kromě vyučování náboženství, výletů s dětmi a organizováním řady akcí, má každoročně besedy na školách před Vánocemi a Velikonocemi. Skauti a hasiči se celoročně věnují dětem. Charita je vyhlášena svou péčí o blízké i vzdálené. Vedle péče o nemocné a domácí hospic se věnuje Adopci na dálku a humanitární pomoci. Snoubenci, důchodci, několik společenství manželů a skupina mužů se scházejí k povzbuzení a vzdělávání. Česká křesťanská akademie v Letohradě opět uspořádala řadu přednášek. Těšíme se z Mezinárodního hudebního festivalu, z koncertů Familia cantorum, Základní umělecké školy a dalších. V orlickém kostele připravili Barunka Náhlíková a Jiří Jurenka několik vý-

stav. Na Kunčickou, Svatováclavskou, Kopečkovou pouť a další poutě přišlo hodně lidí. Za tím vším je mnoho nezištné práce.

Ekumenické bohoslužby, biblické hodiny a duchovní obnovy snad také přinášejí ovoce. Podařilo se opravit nádvoří na Kopečku. Další dva obrazy orlické křížové cesty byly zrestaurovány. V letohradském kostele máme nové ozvučení. Ozvučení kunčického kostela zaplatila paní, která nechce být jmenována. Jsme vděční paním, které uklízejí v kostelích, kostelníkům, varhaníkům a zpěvákům. Farní rada pracuje.

Toho dobrého v minulém roce je opět tolik, že to ani nestačím vyjmenovat. Každý, kdo čte Okénko, to může sledovat.

Za vším je mnoho hodin přípravy a práce. To, že o sebe stojíme, spolupracujeme, pečujeme o děti a potřebné, je naším vkladem do stavby božího království.

Děkujeme Vám všem, kteří jste nezištně v čemkoliv dobrém pomáhali nebo velkoryse přispěli peněžním darem.

Děkujeme i těm, které jsem nezmiňoval.

Cokoliv kdo udělal dobrého, vědomě nebo nevědomě, ke cti a slávě Boží vykonal.

*Za sebe i farnost: Václav Vacek*

## Poděkování

Děkujeme panu faráři za udělování svátosti nemocných. Za to, že nám vysvětluje nejen význam této svátosti, ale i nutnost přispět vlastní snahou a silami k jejímu působení. Neméně děkujeme za vysvětlení a přiblížení obsahu liturgie a připomínání hloubky Boží lásky k nám. Vše nám moc pomáhá.

*Marta a Vojtěch Mikyskovi*

Při adventním koncertu se vybralo 3.580 Kč. Zpívání u jeslí 2.850 Kč Celková částka 6.430 Kč bude zaslána na účet azylového domu v Hamrech u Hlinska pro pomoc těhotným ženám, které se ocitly v nouzi.

## Kostel v Brémách se dočasně stal hostelem pro migranty

V rozpočtu na příští rok vyhradilo Německo 17 miliard euro na potřeby migrantů. Informuje o tom deník *Die Welt*, který cituje data z ministerstev financí jednotlivých spolkových zemí s výjimkou hanzovního města Brémy, které data neposkytl. Podle německých úřadů bylo ve Spolkové republice Německo ke konci měsíce listopadu podáno 965 tisíc žádostí o azyl. Více než 17 tisíc žádostí bylo zamítnuto. Německý deník *Wesel Kurier* (17.12.) zveřejnil zprávu o tom, že interiér katolického kostela *Sankt Benedikt* v brémské čtvrti *Woltershausen* byl dočasně upraven na hostel pro migranty (foto). Kostel zbudovaný roku 1966 bude nyní poskytovat přechodné přístřeší celkem pro 40 osob. „Chceme dokázat, že církev má otevřené dveře a všichni jsou vítáni,“ řekl tamější farář Johannes Sczyrba při předávání kostela místní Charitě, která bude hostel spravovat. Do města Brémy přichází denně osmdesát lidí, které je třeba ubytovat. Počítá se, že kostel bude tomu účelu sloužit celý příští rok. Věřící se nyní scházejí k bohoslužbám ve farním sále.

## HLEDÁME NOVÉ TALENTY

V mladých jsou velké možnosti a každá mladá generace posune dosavadní vývoj výš, dál, jinam... Cím vůbec žije? Co je trápí a z čeho mají radost? Jaké mají názory na věci kolem sebe? Jaká řešení věcí kolem sebe je napadají? Po čem touží? O čem přemýšlí? Tyto a mnoho dalších otázek nám můžou pomoci zodpovědět noví dopisovatelé, které hledáme do redakce Okénka. Víte o někom, kdo rád píše a chtěl by uveřejnit třeba své úvahy, básně nebo jiné literární útvary? Víte o někom, kdo si rád povídá s lidmi, kdo rád z druhých tahá „rozum“, a chtěl by dělat do Okénka rozhovory se zajímavými lidmi? Chcete obohatit náš nepočtený, stárnoucí redakční tým?

## Přihlaste se – a nejen mladí

- na tel. 605 287 058 (Iva Marková) nebo tel. 731 402 236 (Václav Vacek).

## NÁŠ ROZHOVOR

### NEJDŮLEŽITĚJŠÍ NENÍ BÝT SÁM ZA SEBE

*Markéta Marková(21) z Petrovic je normální vesnická holka. Když se v 9 letech dala - jako každé druhé dítě - k hasičům, nikoho nenapadlo, že za pár let bude v požárním sportu sbírat jeden úspěch za druhým. Uplynulý rok byl pro ni obzvlášť vydařený - vyhrála např. seriál Českého poháru v běhu na 100 m s překážkami a z Petrohradu přivezla zlatou medaili z mistrovství světa.*

**Můžeš objasnit, co je to požární sport? Obecná představa je nejspíš taková, že někde na vesnici se uběhne pár metrů s hadicí v ruce a pak jdou všichni na pivko.**

Ano, to si myslí spousta lidí, ale je to sport jako každý jiný a dělá se i na vysoké úrovni. Ačkoliv je pravda, že i na té nejvyšší úrovni vše funguje v podstatě na amatérské bázi, bez výraznější finanční podpory státu. Závodí se v několika disciplínách. Např. v běhu na 100 m s překážkami. To obnáší vyběhnout z bloku, přeskočit 80 cm břevno, sebrat hadice, naběhnout s nimi na kladinu, při sbíhání zapojit spojky hadice, pak je zapojit do rozdělovače a s proudnicí, kterou má závodník za opaskem, doběhnout do cíle. Při běhu se musí dodržovat přísná pravidla, kterých je hodně. Jak se jedno poruší, je závodník diskvalifikován. Další disciplínou je požární útok, který běží všech 7 členů týmu. Každý má svůj úkol, který musí vykonat, a když se to jednomu nepovede, je to pro celé družstvo v háji. V těchto případech se vždy ukáže, jak drží kolektiv při sobě. Chyba ještě není tragédie, ale tady se projeví, zda je družstvo schopné se dát znovu dohromady a doběhnout. Požární sport je sice individuální, ale člověk musí mít kolektivní myšlení, protože běží i za tým. Když pokazím běh, nepokazím to jen sobě, ale celému týmu, protože časy se započítávají.

#### Jaký čas běháš?

V loňském roce se mi poprvé podařilo překonat hranici 17 vteřin. Svůj osobní rekord jsem zaběhla na MS juniorů v Bělorusku a má hodnotu 16,42 s. Jinak i na soutěžích u nás jsem tuto sezónu běhala pravidelně šestnáctkové časy, které moc děvčat v České republice stabilně neběhá.

#### Jak se tedy z 9leté holčičky stala úspěšná závodnice?

Začala jsem s dětmi v Petrovicích a docela mě to chytilo. Po dvou letech se družstvo rozpadlo, protože bylo málo členů, a já přestoupila do Dolní Čermné. Ve 13 letech jsem přešla do dorostu, a tehdy jsem si řekla, že zkusím běhat za sebe jako jednotlivce. Nikdy jsem nijak zvlášť netrénovala, prostě mi dali do ruky hadice a řekli: „Koukej, jak to dělají ostatní, párkrát si to odběhni, my ti změříme čas.“ Kamarádka z Dolního Třešňovce mě pak vyhecovala k účasti na závodech. Vždy jsme museli přemluvit rodiče, kteří vzali auto a jeli jsme. Postupně jsem zjišťovala, že to mé závodění není úplně marné. Bez zvláštního

trenínku jsem konkurovala i zdatnějším holčákům a zlepšovala jsem se. Od 16ti let jsme začali víc trénovat, brát to vážně, soustředit se na detaily. No a od 18 let, kdy jsem přešla do Chválenic, mám svého trenéra.

#### Do 18 let jsi trénovala opravdu sama?

Ano. Když jsem přešla do reprezentace a viděli mě trenéři, říkali, že technicky během hrozně. Nebo se mě ptali, kterou nohu dávám dopředu na překážce. A já na to, že tu, která zrovna vyjde. Tak z toho taky padali do mdlob, protože to musí být přesně nakrokováný. Jsem obyčejný děčko z vesnice, nikdy jsem nechodila na atletiku. Vzájemně jsme si jen radily s kamarádkou, sledovaly videa, jak běhají nejlepší závodnice, a napodobovaly je. Když jsem pak viděla svá videa ze závodů, pochopila jsem, že ta špatná technika mi bere sílu i čas. Třeba přes překážku jsem skákala zbytečně vysoko, nepomáhala jsem si rukama atd.



#### Jak ses tak vypracovala, že bez sportovní průpravy běháš časy srovnatelné s nejlepšími?

Trenér říká, že mám talent, prostě jsem se narodila jako sprinter. Ze začátku jsem opravdu moc netrénovala, šlo to samo. Až postupně přišlo pilování techniky, rychlosti, přesnosti. Dnes už to je jiné. Na závody jezdí třináctiletá atleticky trénovaná děvčata, latka se posunuje výš, časy se zkracují...

#### Popiš nám své největší úspěchy.

Ve 13 letech jsem se dostala na mistrovství republiky a v 17 letech jsem ho vyhrála. Mnohem těžší ale bylo obhájit toto prvenství další rok. Ale povedlo se mi to. To mě hodně namotivovalo. V r. 2014 jsme se účastnily mistrovství světa v požárním sportu ve Svitavách. Tam jsme si to chtěli hlavně užít, protože jsme neměli moc natrénovaný. Bylo tam nezapomenutelné fanouškovské zázemí - takové jako v Čechách není nikde na světě. Lidé přijeli z celé republiky. Když se nám podařilo vyhrát s týmem štafetu, stáli jsme na bedně a slyšeli naši hymnu, kterou zpívala celá tribuna, šel nám mráz po zádech.

Loni jsem také vyhrála poprvé Český pohár, což je seriál šesti závodů. To byl jeden z mých největších snů, které se mi splnily. Když jsem byla s rodiči v Praze na vyhodnocení, byla jsem šťastná.

Loni v srpnu jsem se dále účastnila MS juniorů do 23 let v běloruském Grodnu, kde jsme sice skončili třetí, ale jedna z našich děvčat tam zaběhla světový rekord na 100 m. A v září jsme byli na mistrovství světa dospělých v Petrohradu. Tam už byla větší konkurence osmi nejlepšími družstvy z Polska, Kazachstánu, Turecka, Ruska, Běloruska atd. Měli jsme docela strach, rozhodovala každá setina. Navíc jsme byli všichni unaveni z cesty autobusem, a druhý den po příjezdu už jsme museli závodit. Ale i tam jsme ukázali, že to umíme. Dokonce jsme ve štafetě o 6 setin předběhli Rusko, což byl náš největší úspěch - ruské závodnice jsou dokonale profesionálně připravené atletky.

#### Jaké to v Rusku bylo?

Na tribuny tam povinně nahnali děcka ze škol, dali jim vlajky a ony tam musely v zimě a pršení sedět a tleskat. Bylo vidět, že to je nucený. Viděli jsme tam také velké rozdíly mezi družstvy v jejich podmínkách. Za Rusko běhají profesionální závodnice, studentky, ze kterých budou profesionální hasičky. Stát jim platí tréninky, závody a vše ostatní, protože reprezentují Rusko, a každý výsledek mají finančně ohodnocený. To je samozřejmě hodně motivuje. Druhý extrém je třeba Rakousko. Jejich závodníci si museli dokonce zaplatit i letenku do Petrohradu. My jsme někde mezi tím - nám zaplatili cestu autobusem. Jedna z našich děvčat umí dobře rusky, a když jsme se bavili s místními fanoušky, velmi se divili, že to děláme zadarmo, a ještě k tomu studujeme. Ptali se nás, proč to děláme? A když jsme řekli, že nás to baví, moc to nechápali...

#### Přesto jste dokázali Rusky porazit?

Jak už jsem řekla, v požárním sportu se vždy ukáže, jak umí trenéři skloubit individuální schopnosti závodníka s tím, že šlape pro kolektiv. Nejdůležitější není být sám za sebe. Rusky jsou v individuálních disciplínách nejlepší, to je fakt. Každá je motivovaná, každá chce mít zlato. Ale jak dojde na kolektiv, už to trochu drhne. Ta děvčata se mezi sebou moc neznají, nebaví se spolu. To my jsme proti nim pravý opak, a u nás také většinou rozhodují kolektivní disciplíny. Samozřejmě každá chceme být nejrychlejší, ale vždy jsme také kamarádky a normální lidi. Díky tomuto sportu jsem poznala spoustu dobrých lidí a mám hodně kamarádů... Některý děcka, kterým to třeba moc nejde, jezdí na závody jen kvůli tomu, aby se s námi potkali a pokecali.

#### Závodíš tedy 8 let. Co tě sport naučil, v čem posunul?

Musela jsem se naučit zbavit nervozity. Když ode mě lidi na tribuně očekávají obhájení prvního místa, je to velký stres, protože je nechci zklamat. Vědomí, že jeden konkrétní pokus nesmím pokazit, protože jinak končím, je velký tlak. A ustát ho jsem se musela nau-



čit. Když jsem šla do bloku na start ze začátku, klepaly se mi prsty trémou, ale závody se postupně člověk otrká. Mě hodně motivuje, když vím, že na tribuně jsou rodiče, příbuzní, kamarádi, kteří přijeli kvůli mně. Strach, že se to nepovede, mám vždycky, ale snažím se na to nemyslet. Dám si do uší sluchátka s nějakou energickou diskohudbou a odreaguju se. Musela jsem se taky naučit vyrovnat se s tím, že některé holky nezávodily za tým, ale jen samy za sebe. Vždy mi vadilo, když některá z dívek při nezdaru hned závod zabalí, i když by ho mohla ještě slušně doběhnout, aby se její čas započítal celému týmu. Některé závodnice se v týmu snaží, a některé to druhým kazí, to mi vadí. A někdy ti, co nejvíc dřou, se na větší závody třeba vůbec nedostanou. Ale to je taková obecná lidská nespravedlnost, která je všude – že ti poctiví nebývají po zásluze odměněni...

#### **Musíš mít velkou podporu v rodině...**

Ano, to mám. Rodiče se mnou jezdí na větší závody, věnují mi hodně času i peněz. Před pár lety jsem třeba měla velkou radost z rozdělovače, který jsem dostala k Vánocům pod stromeček. Mamince se mé časté trénování kolikrát nelíbilo, bráchové si mě také tu a tam dobírají, ale vím, že jsou všichni rádi, že dělám něco, co mě baví a přejí mi, když se mi daří. A tatínek s oblibou říká, že plním jeho sny, které on si nedokázal splnit. Jako malý kluk chtěl dělat atletiku, ale nemohl. Jsem ráda, že já už mám jiné možnosti, žiju v jiné době...

#### **Studuješ první ročník farmaceutické fakulty v Brně. Jde sport skloubit se školou?**

Uvidím, jak to půjde. Zatím je to perfektní odreagování od školy, ale učení je náročné a v Brně nejsou dobré podmínky pro trénink. Dokud to půjde, budu to dělat dál. Těžko bych se toho vzdávala jen tak, ale vím, že to přijde. Teď se mi dařilo, ale příští sezóna může být úplně jiná. Můžu mít natrénováno sebevíc, a nepůjde to. Každý ode mě očekává nejlepší výkony, ale to nebude navždy.

#### **Máš spoustu zážitků nejrůznějšího druhu. Který byl pro tebe z nejsilnějších?**

Na mistrovství světa ve Svitavách jsem se dostala mezi první čtyři na 100 m překážek. Mohla jsem vyhrát titul MS. Na tribuně byla celá rodina, kamarádi. Byl to velký tlak. Nechtěla jsem je zklamat. Závod se mi ale vůbec nepovedl. Když jsem doběhla do cíle, už tam čekal tatka. Objal mě a říkal, že to nevádí. Rozplakala jsem se, a všechno napětí ze mě spadlo... Všichni byli kolem vítězky, a mně – poražené - šel naproti táta... To byl velmi silný moment.

*K 16. narozeninám dostala Markéta od svých rodičů fotoknihu z jejích závodů na mistrovství republiky v Litomyšli, kde skončila celkově čtvrtá. Kniha končí slovy jejího tatínka: „Milá Markéto, gratulujeme ti k tvému krásnému umístění. Udělala jsi nám velkou radost. Tuto knihu přijmi jako vzpomínku a poděkování za krásné zážitky, které jsme díky tobě prožili. Přejeme ti ještě mnoho takových povedených závodů.“*

*A my se k tomuto přání připojujeme. /M*

## **NECHTĚL JSEM PLATIT** rozhovor s Prof. Liborem Pátým

### **Mnoho lidí je zklamáno polistopadovým vývojem, dokonce mluví o „ukradené“ revoluci. Vy ten pocit nesdílíte?**

Pokud se podíváme do historie, není revoluce, která by mohla být zcela spokojena se sebou samou. Každá si může zoufat nad tím, že jí bylo cosi odňato. A ukradená by znamenalo, že jí bylo odňato její vlastní směřování. Musíme si uvědomit, že my všichni, každý z nás, jsme jednou desetimilióntinou podílíky na dědictví revoluce. Takže potom jsme i těmi zlodějíčky, protože jsme neučinili vše, co jsme učinit měli. Žili jsme v porobě, jež znamenala několik generací, a mnozí dodnes na sobě cítí stopy oné poroby. Nicméně to nás neospravedlňuje k obviňování druhých, že revoluci ukradli.

### **Vy jste se na listopadových událostech a těch, jež následovaly, aktivně podílel – vedl jste studenty z Albertova na Národní, ustanovoval jste Občanské fórum, vypracoval jste a předkládal první polistopadový vysokoškolský zákon... Co se muselo na vysokých školách přednostně změnit?**

Nejdůležitější a zcela zásadní bylo nastolení svobodné akademické půdy. Já jsem 12. prosince 1989 pod kopyty koně svatého Václava před studenty vyslovil slib, že co nejdříve naplníme jejich očekávání a touhu po legální akademické svobodě, a to cestou vysokoškolského zákona. Začali jsme na něm intenzivně pracovat a 4. května následujícího roku, v poslední chvíli mandátu Federálního shromáždění, byl ten zákon – z mého dnešního pohledu pro tehdejší dobu zcela očekávaní naplňující – předložen a schválen.

### **Jste ročník 1929. Nikdy jste ani na chvíli nepropadl okouzlení z komunistické „víry“, jak se to dělo mnohým?**

V roce 1945, v květnu, když přicházela Rudá armáda, jsem samozřejmě mával rudým praporem těmto osvoboditelům – a jak se později ukázalo, tak pseudoosvoboditelům. Ale měli jsme v Poděbradech souseda, který prožil podstatné období první republiky v Košicích jako přednosta stanice tamějšího nádraží a jenž měl možnost z Košic nahlížet směrem na východ daleko lépe než my tady v Čechách. A ten když viděl můj rudý prapor, tak si mě pozval a zasvětil mě do toho, kdo jsou to komunisté a co je to Sovětský svaz. To mi stačilo k tomu, abych velmi rychle vystřízlivěl.

### **Kdo ještě měl vliv na váš život a postoje v něm?**

Těch vlivů bylo mno-

ho. Poklonu musím složit především svému tatínkovi, jenž svůj život vedl charakterově sevěně a statečně. Další byl třeba učitel občanské výchovy na nymburském gymnáziu, který mě přivedl k zájmu o politiku a já se stal politickým referentem studentské rady gymnázia. Pořádal jsem debaty, na které jsem zval naše přední předúnorové politiky a novináře – třeba Helenu Koželuhovou, Pavla Tigrida a další. To a také vliv rodiny, tatínek byl v té době ředitelem továrny, mě formovalo v odporu proti komunistům. Výsledkem toho nebylo nic jiného, než že hned po komunistickém převratu v únoru 1948 jsem byl na udání spolužáka vyloučen těsně před maturitou ze všech škol. Trest byl nakonec zmírněn a já mohl se zpožděním odmaturovat na gymnáziu v Kolíně.

### **Kam jste zamířil dál?**

Lákala mě latina i historie, ale nakonec zvítězila matematika a fyzika a já zamířil do Prahy na přírodovědeckou fakultu. Udělal jsem tehdy velmi dobře, poněvadž historie, jak všichni víme, se dostala pod otěže komunistů, aby se stala jejich služebníkem, nikoli oborem, který skutečně poznává, analyzuje.

### **Ve dvaadvaceti vás povolali k PTP, Pomocným technickým praporům, kam se umísťovaly na vojensky nucené práce politicky nespolehlivé osoby. Jak jste prožil tuhle muklovskou éru?**

Ty roky pro mě byly těžkou dobou bez jakýchkoli perspektiv. Jít k pětépákům znamenalo dostat se do normálního komunistického lágru. Začínal jsem v Karvině v dolech, pak mě přemístili na výstavbu muničních skladů do Brd. Fyzická práce i ponižování na každém kroku se daly přežít, to, čím všichni strádali, byl nedostatek naděje na propuštění, k pětépákům se nastupovalo na neurčito. Ven jsem se dostal po šestadvaceti měsících, po smrti těch dvou krvežíznivců, Stalina a Gottwalda, kdy se atmosféra trochu uvolnila.



## Mohl jste se vrátit na školu?

Nakonec mohl, před odchodem mi totiž můj profesor matematiky Vojtěch Jarník poradil, ať školu přeruším, což se ukázalo jako velmi moudré, protože jinak bych musel znovu skládat přijímací zkoušky. Pokračoval jsem pak na Matematicko-fyzikální fakultě UK na nově zřízené katedře vysoké frekvence a vakuové techniky, a i když jsem byl politicky stigmatizován, po skončení školy mě profesor katedry Vilém Kunzl přijal za svého asistenta. Mohu říct, že koncentrák mě něčemu naučil: neúspěchy jsem dokázal bez trpkosti překonávat a neztratil jsem víru v to, že potkám lidi, kteří mi pomohou a budou mi nakloněni.

## Ač jste byl ve svém oboru vakuové fyziky úspěšný, skončil jste načas v žárovkárně.

Jako asistent na fakultě jsem sestrojil ultravakuovou aparaturu, což byl tak významný objev, že vzbudil pozornost v USA, a já dostal nabídku účastnit se vědeckého kongresu v Bruselu, to se psal rok 1958. Škola mi pro tu cestu dala doporučení, ale představte si, co se nestalo. K vyřízení ta žádost dospěla na ministerstvo, kde seděl úředník, shodou okolností ten můj někdejší spolužák z nymburského gymnázia, jenž se podílel na mém vyloučení. Ani tentokrát nelenil a roztočil takové kolo postihů, že nejenže z cesty do Bruselu nebylo nic, ale musel jsem opustit i fakultu. Nastoupil jsem do žárovkárny v Tesle Holešovice. Tam jsem přechal až do tání ledů v roce 1963, kdy jsem prošel konkurzem na své dřívější asistentské místo.

Obrovsky mi v tom pomohl můj profesor Kunzl, který mi také po celou dobu, kdy jsem pracoval v žárovkárně, umožnil po večerech a sobotách a nedělích docházet na katedru a pokračovat tam v práci na aparatuře a ve studiu vědecké aspiratury.

## Nemáte pocit zmaru, že jste mohl dosáhnout ve vědecké práci mnohem víc? Nebýt režimu, mohl jste být světově známý vědec.

Jsem zakladatelem oboru fyziky nízkých tlaků u nás, vydal jsem monografii tohoto oboru, první svého druhu na světě... Určitého vrcholu své vědecké kariéry jsem tedy dosáhl, ale kdyby se to dělo na Západě, šel bych daleko výš a dál – takové myšlenky tu samozřejmě byly a jsou.

Nicméně něčeho nelituji. Víte, mně bylo totiž dopřáno něco jiného. Celou tu dobu jsem měl úžasnou možnost být ve styku se studenty. Odborných přednášek jsem využíval k tomu, abych svým posluchačům otevíral oči i za okruh fyziky a přírodovědy. Pořádal jsem výstavy i semináře, kde vystupovali renomovaní vědci, například Otto Wichterle, se studenty jsme vedli debaty.

Toto byl také důvod, proč jsem nevstoupil v roce 1977 mezi chartisty, protože mi bylo jasné, že jakmile tento krok udělám, bude to konec mého styku se studenty, a zdálo se mi plodnější, efektivnější působit proti komunistům společně se studenty než sám jako pracovník v kotelně.

## Studenti mají většinou z fyziky strach. Jak se vám dařilo je pro fyziku získávat?

Je to opravdu tak, fyzika není studenty snad-

no přijímána. A oslovit je tak, aby pochopili, co je v ní skryto, není lehké. Chce to veliký kumšt a – abych tak řekl – nadání od pánaoha. Tím si netroufám tvrdit, že já jej mám, ale vždy jsem se snažil ukázat tu atraktivní složku fyziky, pokládat otázky, na které studenti neznají odpověď, a věst je postupně k tomu, jak oni sami by otázky zodpověděli.

Poctivost našich snah

## Založil jste obor vakuové a ultravakuové fyziky. O co přesně jde?

Fyzika nízkých tlaků je obor, který umožňuje poznání chování látek, především plynů, v prostoru, který je přesně definovaný a očištěný od vnějších vlivů. V praxi to znamená, že kdyby nebylo fyziky nízkých tlaků, neměli bychom elektroniku, poněvadž elektronické prvky pracují s vlastnostmi látek, jež se mohou generovat jenom díky dokonale čistým, od přítomnosti molekul plynu oprostěným prostor. Bez vakuové fyziky by nebylo počítačů ani mobilů.

## Jste exaktní vědec a zároveň silně věřící člověk. Jak to jde spolu dohromady?

Odpověď není jednoduchá. Věda je hledání poznání v tom okruhu světa, kam dosáhneme vlastními prsty a smysly, kde můžeme konat své akty jak poznávací, tak vedoucí k uhažení života. To je okruh našeho světa uvnitř horizontu, k němuž dohlédneme. V tomto okruhu můžeme hovořit o přesnosti, exaktnosti, o poctivosti našich snah.

Ale bylo by ne dosti chytré, kdybychom omezili existenci světa pouze na svět, na nějž dosáhneme. Musíme si připustit, že existuje něco za tím horizontem, a když toto připustíme, tak se musíme smířit s tím, že – poněvadž tam nedosáhneme, nemůžeme provádět své pokusy, abychom odkryli podstatu toho, co je za ním – nám zbývá jediné, a to je myšlení. Pak se ale musíme ptát: Kdo je tím původcem, generátorem světa za naším horizontem? A víra v toho generátora světů je namístě, poněvadž kdyby nebylo původce, nebyl by svět, nemohlo by být to, co je uvnitř horizontu, nemohli bychom být ani my.

## Experimentální fyzik, vysokoškolský profesor, intelektuál, bývalý mukl, hráč na hoboj a lesní roh, věřící... Jak byste definoval vy sám sebe?

Tak především musím říct, že jsem, co se fyzického těla týče, tak trochu troska, poněvadž jsem nevratně oslepl, špatně slyším... Nicméně dokud jsem na světě, snažím se a vždy jsem se snažil být člověkem, který je k užítku ostatním. Po celý život jsem se střežil pohodlnosti, protože práce vědecká je mimořádně náročná, znamená to s problémem, který právě řeším, vstávat a lehat.

Nikdy jsem se také nesklonil před porobou a nezpronevěřil se vůči svým myšlenkám. I když různá lákadla přicházela: za komunistů to bylo „Vstup do partaje a pojedíš do Nového Yorku!“, po revoluci pak „Vstup do naší strany, uděláme tě ministrem!“. Bylo mi ale vždy jasné, že když po tom sáhnu, nebude to zadarmo. A já jsem nechtěl platit.

Kateřina Mázdrová, Nadě Straková

Dokončení ze str. 5

## NEBÝT CIZÍCH VLIVŮ, STÁLE BYCHOM CHODILI VE VOLSKÝCH KŮŽÍCH

**Není uprchlické téma jen dočasným politickým nástrojem, který se dřív nebo později otupí, protože do Česka reálně téměř žádní uprchlíci nepřicházejí a nezažíváme vážné problémy?**

Dokonce vůbec žádné problémy - jen ty politické. Je důležité si připomenout, že v roce 1991 u nás dostalo azyl patnáct tisíc muslimů z Bosny. Nic se nestalo, ti lidé se dokonale integrovali, někteří později odešli jinam, někteří tu s námi žijí dodnes. O tom příliš nikdo nemluví.

**V argumentaci proti přijímání uprchlíků z islámských zemí se objevuje téma křesťansko-židovských východisek naší civilizace a toho, že islám je s nimi neslučitelný. Co si o tom jako věřící křesťan myslíte?**

Bylo by možné říct i to, že mezi židovstvím a křesťanstvím je také jakýsi rozpor, který se nedá vyřešit kompromisem. A přece se Židé a křesťané naučili spolu žít. Dnes bychom se styděli za to rozlišovat, kdo je křesťan a kdo je Žid. Tohle je jistě možné i s muslimy. Není to samozřejmě možné s islamisty, s těmi si musí poradit policie.

**Může soužití usnadnit skutečnost, že Češi jsou v podstatě sekulární národ? Máme nejméně věřících lidí v Evropě.**

To nemusí souviset. Třeba Američané jsou hodně věřící a přesto tam integrace lidí s jiným vyznáním funguje dobře. Lidé se učí, že určité věci se ve veřejném prostoru prostě nemohou dělat. Jiní lidé vám mohou být třeba vzdálenější, ale musíte mít pro odlišnosti určitou míru tolerance.

**Za dva roky budeme pravděpodobně opět vybírat prezidenta. Pokud by vás oslovila některá politická strana, šel byste do kandidatury znovu, podobně jako v roce 2003? Případně vidíte v současnosti nějakou osobnost, která by podle vás byla dobrým kandidátem?**

Do kandidatury už bych nešel. Mně bude osmdesát, to by byla nezodpovědnost. Při minulých volbách jsem podporoval Zuzku Roithovou, to by byla velmi dobrá prezidentka. Jenže právě proto, že byla dlouho v Evropském parlamentu, tak je u nás málo známá. I teď vidím celou řadu osobností. Ale nebudu je jmenovat, tím bych jim jen uškodil.

Myslím ale, že zavedení přímé volby prezidenta byla velká chyba, což jsem říkal od začátku. Ukazuje se to na postoji současného prezidenta k extremistům. Místo, aby je okřikl, dává jim legitimitu. Prezident musí koukat na to, aby byl znovu zvolen, to znamená, že si musí hledat podporu u veřejnosti. To už je samo o sobě problém. Když si vybere, že si jí bude hledat u těch horších vrstev společnosti - nemyslím majetkově, ale lidskou úrovní a myšlením - tak je to malér.

**Na druhou stranu je řada zemí, kde přímá volba hlavy státu dlouhodobě funguje...**

Tak to úplně není. Například ve Spojených státech není žádná přímá volba. Tam volí volitelé, kteří si dají hodně velký pozor, koho vyberou. Musejí mít rozum. Přímá volba je vždycky problém a obzvláště u nás s naší Ústavou, která byla napsaná pro prezidenta, který je nějak součástí vlády. Není nad ní. Přímá volba je tedy takový kočkopes. Výsledek rozhodně není dobrý. Prezident si navíc zakládá na tom, aby si do vlády občas štouchl nebo aby ji poškádlil.

**Právě si připomínáme čtyři roky od úmrtí Václava Havla, který byl nejen prvním prezidentem ČR, ale také symbolem Sametové revoluce a nadšení z nabyté svobody a demokracie. Je možné i v současnosti zvolit do čela státu ženu či muže, kteří by byli dalším „Havlem“, morální autoritou? Nebo to je možné jen v době revolucí a historických přelomů?**

To je velmi mimořádná záležitost. Havel splňoval, podobně jako Masaryk, staré Platónovo přání, že vládnout má ten, kdo nechce. To ale v demokracii nemůže být. Tam naopak volby vyhraje vždy ten, kdo to hodně chce. Jen za zcela mimořádných okolností může do politiky přijít někdo, kdo stojí mimo. A navíc se ještě tak úplně nepodřídí převládajícímu mínění. To se za normálních okolností nemůže stát.

**Před několika lety jste se začal věnovat psaní hesel do Wikipedie a propagaci této internetové encyklopedie. Učitelé ji ale obvykle příliš nemilují, což byl původně i váš případ. Co vás vedlo k tomu, že jste změnil názor?**

Je to jednoduchý příběh. Když vám studenti opakují stále stejné chyby, tak se jich zeptáte, kam pro ty informace chodí. Pak se na ně můžete buď zlobit kvůli tomu, že čerpají z Wikipedie, nebo můžete ty chybné informace začít opravovat. Když jsem zjistil, jak je to snadné, pustil jsem se do toho. Začal jsem hesla opravovat a doplňovat. Postupně mě to chytlo, protože to je opravdu moc hezká práce. Je to taková činnost, kterou můžete dělat, i když nemáte energii soustředit se na nějakou náročnější práci. Přesně to nepočítám, ale hesel, která nějakým způsobem hlídám, je tři a půl tisíce.

Wikipedie má obrovský význam, je dnes v podstatě veřejným zdrojem informací číslo jedna. Jen na české sekci Wikipedie je pokládán milion dotazů denně. Má tedy obrovský dopad.

**Myslíte, že se mění pohled na Wikipedii v akademické obci obecně? Bavíte se o tom se svými kolegy z fakulty humanitních studií?**

Ano, to se celkem mění. Před dvěma lety wikipedisty veřejně podpořil rektor Univerzity Karlovy. Někteří asistenti na univerzitě na UK, ale i na Masarykově univerzitě v Brně, nechávají studenty psát hesla v rámci seminárních prací.

**Mohou vaši studenti citovat Wikipedii i v odborných textech?**

Já sám si myslím, že je lepší, když ji ocitují, než když z ní čerpají a ve zdrojích to nepři-

znají. Takže ano - mohou ji používat. Jinak to dnes už ani nejde. Není nikdo, kdo by na Wikipedii informace nehledal, včetně našich kolegů, kteří na ni nadávají. Když potřebují zjistit třeba, kdy se narodil Bedřich Smetana, tak jdou samozřejmě také na Wikipedii.

**Podle sdružení Wikimedia jsou v tvorbě obsahu Wikipedie neaktivnější studenti a pracovníci v odvětví IT. Co vás vedlo k tomu, že jste se začal propagovat psaním hesel mezi seniory?**

Je pravda, že dneska Wikipedii dělají hlavně koníčkáři zaměřeni na nějaký úzký obor a jednak studenti, často středoškoláci. Má to nevýhodu v tom, že oni jednak špatně píšou česky a především těm věcem často tolik nerozumí. Něco někde slyší nebo si to přečtou na internetu a hned to jdou napsat na Wikipedii.

Kdežto penzisté jsou často zkušenější lidé, kteří něčemu do hloubky rozumějí a umějí dobře česky. Jejich další výhodou je, že zkrátka mají čas, což střední generace nemívá. Moji mladší kolegové proto uspořádali kurzy pro seniory - wikipedisty, kterými prošlo asi sto až dvě stě lidí. Nevím přesně, jak se to projevilo, protože na Wikipedii se samozřejmě přispívá anonymně a neví se tedy, jestli to či ono heslo napsal mladý nebo starší člověk. Ta má myšlenka zapojit seniory není úplně nová. S poměrně velkým úspěchem se to daří v Americe nebo v Německu.

**Projevuje se to tedy na kvalitě české Wikipedie v porovnání se zahraničím?**

Na německé Wikipedii je dobře vidět, že ji většinou píšou zkušenější lidé, kteří v oboru pracovali. Není to třeba úplně up to date, ale zato je to důkladné, obsáhlé a fakticky správné. Velmi dobrá je také polská nebo ruská Wikipedie. Zatímco u nás, kde Wikipedii píšou hlavně mladí lidé, máme řadu článků o fotbalistech a diskžokejích, ale třeba strojírenství nebo lékařství na české Wikipedii není nic moc. Já osobně nejvíc používám německou, anglickou, polskou a ruskou. Dneska už je Wikipedie obecně hodně naplněná, takže větší význam než psaní nových hesel má opravování a rozšiřování již existujících.

**Nedávno na české Wikipedii probíhalo „přetahování“ o definici novotvaru „sluníčkář“. Byly i případy, kdy známé osobnosti a politici upravovali své profily nebo z nich mazali kontroverzní informace. Nemůže být Wikipedie zneužitelná pro politické soupeření?**

I politické spory se tam odehrávají a nakonec vždy nějak dopadnou. Sporný byl například článek o Putinovi nebo o Klausovi. Do toho já nezasahuji, čekám, jak to dopadne. A vždycky se to vyřeší. Hesla totiž hlídají

dobrovolníci a vyložené klukoviny mažou. Wikipedie má dost přísná pravidla, takže třeba reklama v článcích nevydrží ani půl hodiny, i když ji tam pořád někdo cpe.

**Není vlastně Wikipedie obrazem demokracie v malém? Psát mohou všichni, pokud dodržují pravidla, a „pravdu“ hlídá systém brzd a protivah.**

Ano, koncept Wikipedie je opravdu velkoryse demokratický. Když vznikla, tak všichni Jimmyho Walese (*jeden ze zakladatelů Wikipedie, pozn. red.*) považovali za blázna a mysleli si, že to nemůže fungovat. Důvěra k veřejnosti je tam neuvěřitelná. Samozřejmě, že se občas najde nějaký uličník, který na Wikipedii napíše schválně nějaké hlouposti, to se stává. Ostatní to ale zaregistrují a brzy to smažou.

**Nepodílí se podle vás virtuální svět svým způsobem na současné rozhádané atmosféře ve společnosti? Na ulici nebo v obchodě se k sobě lidé chovají neutrálně. Sociální sítě a internetové diskuze jsou ale plně nenávisti a vzájemných urážek.**

S hrubostí sociálních sítí se nedá nic dělat. Je daná hlavně tím, že jsou anonymní, což se nezmění. Internet zkrátka je a bude anonymní. Co se týče internetových diskuzí a blogů, tak záleží také na tom, jestli jsou hlídané správcem a mají určitou úroveň, nebo ne. Když je někde uklizeno, tak většina lidí si rozmyslí, jestli tam hodí na zem vajgl. Pokud je tam ale svinčík, tak si každý klidně přihodí. A stejně tak to funguje na sítích. Když někdo začne v diskusi urážet, povzbuzuje tím ostatní, aby si také přihodili. A naopak ty, které nadávání nebaví, odtamtud vyžene.

**Dlouhodobě se v akademické dráze zabýváte náboženstvím a církvemi. Myslíte si, že římsko-katolická církev potřebuje reformu? Částečné změny už probíhají. Ovšem nestojí a nepadají pouze s osobou papeže Františka?**

To rozhodně ne. Volání po změnách je



dlouhodobé. Papež ho jen nahlas vyjadruje. Problém plyne z toho, že katolická církev je opravdu mezinárodní, a proto musí brát ohledy na velmi rozmanitá sociální prostředí. Jinak vypadá církev v Americe a jinak v Německu nebo v Zimbabwe. Jsou to naprosto jiné světy, mezi kterými musí papež stále balancovat. Pro Evropany je podle mého soudu aktuálně hlavním tématem poměr církve k sexualitě a k rodině.

Zdá se mi, že pro Evropu je velmi archaický, na druhou stranu ale vyhovuje v oblastech, kde jsou chudí lidé a žijí se zemědělstvím. Odpovídá jejich způsobu života. U nás ale nefunguje. Papež se proto pokusil o reformu, ovšem biskupové byli proti. Církev je těžkopádná a velická, funguje všude po světě, což má výhodu v tom, že není nacionalistická. Myslím, že by měla sama na sebe aplikovat princip subsidiarity, což znamená, že každá otázka má být řešena na nejnižší úrovni, kde to jde. V Evropě péče církev může vypadat trochu jinak než v Africe nebo Jižní Americe.

#### Jakým směrem by se konkrétně měly podle vás reformy ubírat?

Je to především v té oblasti rodiny. Je opravdu důležité pochopit, že k trvání manželství je dnes potřeba určitě hrdinství. Nic vás k tomu totiž nenutí. Z dětství si pamatují, že když se na venkově začalo mluvit o rozvodu, tak se lidé smáli a říkali: „Jak bychom se mohli rozvést? Kdo by dal ráno kravám?“ Dneska je to naopak, každý partner se žije jinak a pohromadě jsou jen proto, že se mají rádi. V tom by se měli podporovat. Ale když se jim to nepovede, tak to nesmí znamenat cejch. Nesmí to být pro církev kdovíjaká tragédie, což zatím je. Někteří biskupové a faráři se to snaží všelijak zmírnit, ale asi by se to mělo řešit shora.

#### A co otázka celibátu duchovních?

To je také problém. Celibát není nikde předepsán. V Bibli to je pouze rada, doporučení, žádná povinnost. Celibát má nepochybně svoje výhody, ale jestli je to nutná podmínka pro kněžskou službu, to si úplně nemyslím. V minulosti měl trochu jinou funkci než dnes. Jediné sociální zajištění ve stáří byla rodina a děti. Kdo je neměl a zestárl, byl úplně ztracený. Celibát duchovních byl projevem určité odvahy, když se kněz této jistoty vzdal.

#### Hovoříme spolu v době těsně před Vánoči. Co pro vás vánoční svátky znamenají?

Klasicky to, že se sejde rodina. Pro mě jako pro věřícího člověka je to navíc ještě zpřítomnění naděje, ze které křesťan žije. Naděje, která přišla s Kristem, a kterou si člověk má připomínat, aby na ní nezapomněl. Že nežije jen z toho, co udělá a dokáže, ale že je tu vždycky ještě ta Boží nabídka milosti a naděje.

*rozmlouvala Zdeňka Trachtová  
zpravy.idnes, 24. 12. 2015*

## KARDINÁL SCHÖNBORN

Vídeňský arcibiskup kardinál Christoph Schönborn poskytl rozhovor slovenskému časopisu Týžděň (vyšel 13. 12.). Mimo jiné se zabýval otázkou uprchlíků:

„Utečenecká zkušenost je vpísaná do srdca kresťanskej skúsenosti. Židovský ľud musel opustiť Svätú zem, bol deportovaný do Babyloňu, do Asýrie. Pre židovsko-kresťanskú tradíciu je teda starosť o utečencov čímsi elementárnym. A v mnohých európskych krajinách, hoci v nich bola kresťanská viera oslabená, ostávajú tieto kresťanské hodnoty naozaj prítomné.“

Kardinál dále kritizoval vlády postkomunistických zemí, které se zdráhají utečencům pomoci: „Všetci sme podpísali Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd. A tu predsa stojíme pred základným ľudským právom človeka, ktorý sa nachádza v ohrození. Má byť prijatý bez ohľadu na náboženstvo, vek či rasu. Pravdaže, ide tu o poskytnutie azylu a keď dôvody azylu pominú, nech sa páči, vtedy možno tých ľudí poslať späť. No dovedy ich treba prijať. Podľa mňa sú teda krajiny V4, hoci samy prežili veľa utrpenia, zaslepené hanebnou propagandou.“ „Pochádzam z Československa, a preto sa hlboko hanbím za tento postoj. Je strašné, že sa opiera o takzvané kresťanské argumenty, podľa ktorých nechceme byť islamizovaní. Strašné. Mojou prvou odpoveďou sú moje osobné spomienky. Mal som jedenásť rokov, keď k nám počas povstania v roku 1956 prišli Maďari. Všade navôkol boli utečenci. Boli ich tisíce. Niektorí moji príbuzní išli k rieke pomáhať im prejsť hranicu. Žili sme vtedy v malom mestečku, kde sme im poskytli každý možný priestor: telocvičňu, farské priestory. Bolo úplnou samozrejmosťou pomáhať. Potom prišiel rok 1968, keď k nám po tisícoch prichádzali československí utečenci. Potom rok 1981 a vyhlásenie výnimočného stavu v Poľsku, a znovu prichádzali utečenci. V roku 1991 prišli utečenci z Juhoslávie, najmä tisíce ľudí z Bosny. Niektorí by možno povedal, že to boli kresťania. Vôbec nie. Nešlo vôbec o to, či boli kresťanmi. Boli to ľudia v núdzi. O tom je Evanjelium. Toto samo je Evanjelium. „Bol som utečencom a ty si mi pomohol, tieto slova mi raz povie Ježiš pri poslednom súde. Som naozaj pobúrený postojom krajín východnej Európy k utečencom.“



### K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

#### neděle 10.1. Svátek Ponoření Pána

7.15 h. Letohrad Iz 42,1-7 Ž 29  
8.45 h. Lukavice Sk 10,34-38  
10.15 h. Orlice Lk 3,15-16.21-22

sobota 16.2. 18 h. Lukavice

#### neděle 17.1. 2. v mezidobí

7.15 h. Letohrad Iz 62,1-5 Ž 96  
8.45 h. Mistrovice 1 Kor 12,4-11  
10.15 h. Orlice J 2,1-12

čtvrtek 21.1. 19 h. evangelický kostel  
- ekumenická bohoslužba

sobota 23.1. 18 h. Mistrovice

#### neděle 24.1. 3. v mezidobí

7.15 h. Letohrad Neh 8,2-10 Ž 19  
8.45 h. Lukavice 1 Kor 12,12-30  
10.15 h. Orlice Lk 1,1-4; 4,14-21

sobota 30.1. 18 h. Lukavice

#### neděle 31.1. 4. v mezidobí

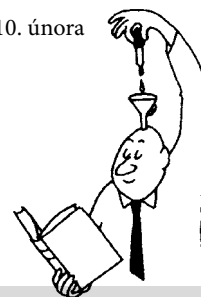
7.15 h. Letohrad Jer 1,4-19 Ž 71  
8.45 h. Mistrovice 1 Kor 12,31-13,13  
10.15 h. Orlice Lk 4,21-30

sobota 6.2. 18 h. Mistrovice

#### neděle 7.2. 5. v mezidobí

7.15 h. Letohrad Iz 6,1-8 Ž 138  
8.45 h. Lukavice 1 Kor 15,1-11  
10.15 h. Orlice Lk 5,1-11

**Popeleční středa** 10. února



**Okénko do farnosti** - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na [www.letohrad.farnost.cz](http://www.letohrad.farnost.cz)

Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741